

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ВІДДІЛІВ НАГЛЯДУ ТА БЕЗПЕКИ УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

покращення якості вищої освіти за рахунок введення міжнародного і міжкультурного вимірів у національну освіту в глобальному масштабі. Задумана і підтримувана міжнародними організаціями і академічними товариствами як засіб рівного доступу до міжнародної освіти інтернаціоналізація під дією політико-економічних факторів набула комерціалізованого та елітного характеру. Сьогоднішні реалії життя змушують науковців шукати нові форми і методи впровадження інтернаціоналізації, щоб надати можливість всім студентам долучитися до надбань міжнародної освіти і отримати професійні та особистісні компетенції необхідні для життя і працевлаштування в сучасному суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Altbach Ph., de Wit H. Are We Facing a Fundamental Challenge to Higher Education Internationalization? Ph. Altbach, H. de Wit // International Higher Education. No

93. Boston: Boston College Center for International Higher Education, 2018. pp. 2–4.

2. De Wit H., Hunter F., Howard L., Eggen-Polak E. Internationalisation of Higher Education. Brussels, European Parliament, 2015. 319 p.

3. De Wit H., Jones E. Inclusive Internationalization: Improving Access and Equity. International Higher Education. No 94. Boston: Boston College Center for International Higher Education, 2018. pp. 16–18.

4. Ergin H., de Wit H., Leask B. Forced Internationalization of Higher Education: An Emerging Phenomenon. International Higher Education. No 97. Boston: Boston College Center for International Higher Education, 2019. pp. 9–10.

5. Knight J. Updating the Definition of Internationalization. International Higher Education. No 33. Boston: Boston College Center for International Higher Education, 2003. pp. 2–3.

6. Knight J., de Wit H. Internationalization of Higher Education: Past and Future. International Higher Education. No 95. Boston: Boston College Center for International Higher Education, 2018. pp. 2–4.

Стаття надійшла до редакції 02.10.2019

УДК 378:343.8:061.1EU

DOI:

Олексій Тогочинський, доктор педагогічних наук, професор,
ректор Академії Державної пенітенціарної служби

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ВІДДІЛІВ НАГЛЯДУ ТА БЕЗПЕКИ УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У статті розглянуто зміст діяльності персоналу відділів нагляду і безпеки в різних країнах. Представлений аналіз системи професійної підготовки пенітенціарного персоналу в зарубіжних країнах з урахуванням специфіки навчання. Розглянуто діяльність навчальних центрів (Білоцерківський, Хмельницький, Дніпровський) і визначено відповідність їх функціонування чинному законодавству. Висвітлено педагогічні умови підготовки фахівців через наближення термінів, методів, засобів та завдань навчання до вимог професійної діяльності.

Ключові слова: пенітенціарний персонал; зарубіжний досвід; ідентифікація; педагогічні умови; професійна підготовка; навчальні центри.

Літ. 14.

Oleksiy Tohochynskiy, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor,
Rector, Academy of the State Penitentiary Service

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF TRAINING SPECIALISTS OF SUPERVISION AND SECURITY DEPARTMENTS OF PENAL INSTITUTIONS FOR IDENTIFICATION IN TERMS OF EUROINTEGRATION

The peculiarities of professional training of specialists working at a Supervision and Security Department in Ukraine and abroad are highlighted in the article. It has been revealed that terms of training specialists in the centers of advanced training and staff retraining for the SCES of Ukraine (in Bila Tserkva, Khmelnytskyi, Dnipro) and also the results of its studying are not similar to European approaches of the specialists' training. Pedagogical conditions are the following: adding to the programs of academic disciplines issues, which ensure training for realizing dynamic, procedural and physical safety; joining theoretical training together with a practical one; appointing experienced teachers to be the heads of practice. The conclusions state that: 1) the amount of personnel's functional responsibilities in Ukraine and in European countries differs both in the field of interaction with the management of an institution and structural units, and in the field of social work, assistance in preparing a convict for reintegration, re-socialization after release, etc.; 2) the essence and terms of training specialists of a Supervision

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ВІДДІЛІВ НАГЛЯДУ ТА БЕЗПЕКИ УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

and Security Departments must last from 2 to 4 years and be completed with the qualification of a "skilled worker" or educational and professional degree, that is obtained at the initial (short cycle) of higher education "junior bachelor" level or getting the first level (bachelor) of higher education, and not be limited with short-term initial training and advanced training courses; 3) the training process should be oriented towards mastering both theory and practice. For this purpose, specially trained heads of practice, mentors, who will train future specialists to realize physical, procedural and dynamic security, should work in penal institutions.

The prospect for further research is development of a professional profile of an employee of Supervision and Security Department, taking into accounts the European approaches and requirements that are put to the field of activity of a specialist and his personal qualities, knowledge, skills and abilities.

Keywords: penitentiary staff; foreign experience; identification; pedagogical conditions; vocational training; training centers.

Постановка проблеми. Кабінетом Міністрів України в 2017 році прийнято розпорядження "Про схвалення Концепції реформування (розвитку) пенітенціарної системи України", в якому передбачено до 2020 року "забезпечити подальше реформування пенітенціарної системи України шляхом впровадження в практику кримінально-виконавчих установ (далі – УВП) міжнародного досвіду пенітенціарної діяльності та вимог європейських стандартів у сфері виконання покарань і поведіння із засудженими" [4]. Курс України на реформування пенітенціарної системи та наближення до європейських стандартів вимагає відповідної професійної підготовки персоналу УВП із запозиченням певного європейського досвіду в цій сфері.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Аналіз показав, що в наукових публікаціях констатується потреба в удосконаленні професійної підготовки пенітенціарного персоналу. О.О. Шкута зазначає, що "серед найбільш важливих чинників підвищення ефективності діяльності персоналу є створення ефективної системи добору та підготовки кваліфікованого персоналу, запровадження спеціальної системи освіти, яка б охоплювала усі види навчання, а також забезпечення безперервної освіти, спрямованої на задоволення потреб ДКВС України в разі необхідності перепідготовки та підвищення кваліфікації персоналу" [13, 60]. А.О. Галай, О.А. Дука, О.В. Сахнік, І.С. Яковець провели огляд іноземної практики підготовки персоналу пенітенціарної системи в різних країнах світу (Великобританія, Швейцарія, Норвегія, Болгарія, Польща, Молдова, Білорусь, Росія) і з'ясували, що системи професійної підготовки пенітенціарного персоналу, який виконує певні функції з нагляду та безпеки, здійснює управлінську діяльність, в цих країнах різняться. Узагальнення огляду показало, що професійна підготовка майбутніх фахівців є поєднанням теоретичного навчання з практичною підготовкою. При цьому використовуються тренінги, вивчається теорія, що стосується:

кримінального права, кримінально-виконавчого права, адміністративного права, криминології, конфліктології, проведення корекційної та консультативної роботи з ув'язненими, міжнародних стандартів поведіння з правопорушниками тощо. Персонал відділів нагляду та безпеки набуває практичних навичок роботи з людьми з психічними відхиленнями, із споживачами наркотиків, проведення різних обшуків, розгляду скарг, блокування та розблокування дверей камер, володіння прийомми самооборони тощо [2].

В.А. Костенко в дисертаційному дослідженні безпосередньо розглядав проблему формування професійної компетентності молодшого начальницького складу установ виконання покарань. Науковець розкрив складові компетентності, обґрунтував комплекс педагогічних умов (забезпечення формування достатнього переліку фахових компетентностей; виконання установок та принципів "динамічної безпеки"; впровадження елементів модульно-рейтингової системи навчання в процесі фахової підготовки; використання індивідуальної форми обліку рівня досягнення стандартів фахової компетентності слухачів), що, на думку автора, сприяють підвищенню ефективності формування професійної компетентності майбутніх фахівців з нагляду та безпеки у процесі фахової підготовки [5].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Науковці розглядають проблему професійної підготовки фахівців відділів нагляду та безпеки УВП до ідентифікації в умовах євроінтеграції без урахування таких важливих складових як: відповідність національному законодавству про освіту системи професійної підготовки; визначення педагогічних умов, що відповідають сучасним підходам щодо змісту підготовки, форм, методів, технологій навчання.

Метою статті є аналіз системи професійної підготовки фахівців відділів нагляду та безпеки УВП в Україні та за кордоном і визначення на цій основі педагогічних умов професійної підготовки фахівців.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Ідентифікація розглядається вченими залежно від етнічної приналежності людей, їх релігійних вподобань, території проживання, політичної орієнтації, сфери професійної діяльності. Зокрема, Н.Ю. Лукьяненко зауважує, що “сама ж європейська ідентичність має двоїсту основу свого формування: спільну європейську ментальність і національну ідентичність, в якій закріплена приналежність до конкретної європейської країни як суб’єкту більш широкої освіти” [6, 53].

Поняття “ідентифікація” в словнику української мови описується як “тотожність”, що демонструє схожість чого-небудь, подібність одного до одного за своєю суттю й зовнішніми ознаками та виявом [1, 11].

Таким чином, ідентифікація педагогічних умов професійної підготовки фахівців відділів нагляду та безпеки в умовах євроінтеграції потребує аналізу наявної системи професійної підготовки в Україні та порівняння її з країнами, де напрацьований вагомий досвід навчання пенітенціарного персоналу цієї категорії.

Національний класифікатор професій містить переліки посад, перебування на яких в ДКВС України передбачає наявність визначеного рівня освіти та проходження курсів підвищення кваліфікації (професіонали кримінально-виконавчої служби (код 2424), інспектор (з дипломом бакалавра) (код 3452), начальник відділу (код 1229.7-23898), начальник варту (код 1239) та ін.).

Центри підвищення кваліфікації персоналу ДКВС України (Білоцерківський, Дніпровський, Хмельницький), не маючи ліцензії, проводять первинну професійну підготовку та підвищення кваліфікації різних категорій персоналу ДКВС України, в тому числі осіб, які мають вищу освіту у термін до 2 місяців і не присвоюють слухачам жодних кваліфікацій та рівнів освіти [11, 159 – 160].

Розгляд практики підготовки персоналу відділів нагляду та безпеки за кордоном свідчить про інший підхід до навчання схожих категорій персоналу. Так, К. Муравйов досліджуючи вимоги до співробітників загальної служби виконання покарань Північної Рейн-Вестфалії відмічає той факт, що вони “мають середню або вищу спеціальну освіту. Їм ставиться в обов’язок нагляд і охорона засуджених” [7, 241 – 242]. О.Я. Гришко, вказує на те, що персонал відділів нагляду та охорони в Землі Баварія готують 20 місяців в Баварській школі правосуддя поєднуючи теоретичну та практичну підготовку. Додаткові курси для персоналу нагляду включають питання контролю та стеження, ведення переговорів, роботи з неповнолітніми, наркозалежними,

соціально небезпечними та важкими засудженими та ін. [3, 35 – 37].

О.О. Тимофеева розглядаючи особливості професійної підготовки фахівців для пенітенціарної системи в федеральній землі Саксонії в Спеціальному вищому навчальному закладі Саксонського управління (м. Мейсен), встановила, що навчання там триває 2 або 3 роки залежно від категорії персоналу і складається з двох блоків: теоретичного і практичного. До програми навчання співробітників (наглядачі та їх помічники) включені правові та гуманітарні науки, етичні основи взаємодії з ув’язненими й методи деескалації конфліктів, фізична підготовка. Майбутніх співробітників, які здійснюють нагляд, готують до вирішення завдань:

- щодо забезпечення безпеки: огляд камер, контроль при відвідуванні засудженого родичами та іншими особами, перевірка пошти, моніторинг засуджених під час роботи і відпочинку, супровід засуджених на навчання та перегляд фільмів;

- щодо догляду і лікування: розподіл їжі, організація дозвілля, участь в групових обговореннях і груповій терапії, участь в плануванні і виконанні відбування покарання, своєчасна і повна підготовка до звільнення;

- щодо вирішення проблем підтримки і розвитку контактів засуджених з їх сім’ями і друзями, а також організації прийому відвідувачів біля воріт установи [10].

Законом “Про виконання покарання до позбавлення волі та заходи безпеки”, що діє у ФРН, визначені обов’язки головного наглядача, серед яких є: оперативне керівництво; контроль за роботою наглядачів; забезпечення безпеки; проведення інструктажів, оглядів; нагляд за виконанням заходів дисциплінарного впливу щодо засуджених; атестація наглядачів середньої ланки; участь у нарадах та конференціях відповідно до статті 159 вищезазначеного Закону. До службових обов’язків співробітників чергової частини віднесено: розподіл персоналу та координація служби; контроль системи сигналізації; організація приводу засуджених; ведення облікової документації; дотримання порядку та контроль за ним; підготовка довідок про переміщення засуджених; інструктаж новоприбулих співробітників та практикантів; участь у нарадах та конференціях. До обов’язків наглядача (співробітника середньої ланки) входить: приймання засудженого до відділення; збір інформації щодо соціального анамнезу засудженого всередині та поза тюрми; ознайомлення засудженого з його правами та обов’язками; участь у плануванні індивідуальної

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ВІДДІЛІВ НАГЛЯДУ ТА БЕЗПЕКИ УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

роботи із засудженим; участь у складанні характеристики на засудженого; контроль за його розміщенням; обшук засудженого; складання доповідних записок; служба на сторожовій вежі; залучення до прийняття рішень під час накладення дисциплінарних стягнень на засудженого або застосування загальних чи спеціальних заходів безпеки, переведення на іншу роботу; надання відповідної інформації іншим підрозділам щодо засудженого, якщо це стосується безпеки (самокаліцтва, підозри суїциду, захворювань, алкоголю/наркоманії, погроз, небезпеки втечі); проведення індивідуальних чи групових бесід із засудженими; сприяння укріпленню та контроль зв'язків засудженого з особами та установами, що сприятимуть ресоціалізації як всередині установи, так і за її межами; прищеплення засудженим загальноприйнятних норм спілкування; турбота про дотримання засудженим правил особистої гігієни; ведення облікової документації у відділенні; інструктаж нових співробітників, практикантів середньої ланки та участь в їх атестації та ін. [14].

С.О. Чебоненко, вивчаючи порядок відбору та підготовки фахівців для відділів нагляду та безпеки в Сенатському управлінні юстиції (м. Берлін), тривалість підготовки якого становить 2 роки й містить елементи дуальної освіти, представив порядок розробки методики підбору пенітенціарного персоналу, що включає в себе: 1) аналіз діяльності: спостереження та виділення екстремальних ситуацій, які можуть мати місце в цій професії; опитування людей, які вже працюють; аналіз вимог до професії; опис та аналіз робочих завдань; 2) оцінку отриманих вимог до діяльності за ступенем їх важливості: здатність планувати, готовність до спільної роботи; толерантність до навантажень, комунікативні якості; готовність до відповідальності та емпатії, ініціативи; зацікавленість роботою, логічне мислення; 3) виділення найбільш важливих властивостей особистості для роботи; 4) підбір тестів, методик для перевірки особистісних властивостей [12, 5].

Важливим об'єднуючим елементом особистісних вимог до фахівця та змісту його професійної діяльності є те, що можна назвати забезпеченням безпечного середовища як для засуджених, так і для пенітенціарного персоналу. Дж. Тіздейл, Джеф. Хьюз розглядаючи це питання виходили з того, що в установі має бути забезпечена фізична, процедурна та динамічна безпека. Елементи фізичної безпеки здебільшого статистичні (камери, двері камер, стіни, ґрати, паркани, ворота, відеокамери). Процедурна безпека забезпечується

проведенням обшуків, супроводі засуджених, здійсненні нагляду тощо. Динамічна безпека включає в себе знання того, що відбувається навколо, через встановлення хороших відносин між персоналом і засудженими, конструктивний режим, створення безпечного середовища [9, 114 – 119].

Професійна підготовка фахівців відділів нагляду та безпеки до ідентифікації в умовах євроінтеграції, передбачає врахування наведеного зарубіжного досвіду, а відтак розробки педагогічних умов, які б сприяли ототоженню вітчизняної системи професійної підготовки фахівців. Для отримання бажаного результату професійного навчання, звичайно необхідно, щоб відбувався належний відбір осіб, які за своїми особистісними якостями, розвитком когнітивної сфери, здібностями, мотивацією, індивідуальними властивостями, станом психічного та соматичного здоров'я відповідали загальноприйнятим європейським критеріям відбору пенітенціарного персоналу.

Водночас науковці вважають, що педагогічні умови представляють собою “сукупність об'єктивних можливостей, змісту, форм, методів, педагогічних прийомів” [8, 40]. Отже, педагогічні умови професійної підготовки фахівців відділів нагляду та безпеки установ виконання покарань до ідентифікації в умовах євроінтеграції визначаємо як сукупність засобів, технологій і методів навчання, баз практик, що забезпечують формування й розвиток особистісних якостей фахівців, компетентностей, готовності персоналу до реалізації динамічної, процедурної та фізичної безпеки.

Враховуючи вищевикладене, до педагогічних умов професійної підготовки фахівців відділів нагляду та безпеки відносимо такі, як:

- введення до програм навчальних дисциплін питань, що стосуються формування та розвитку професійної компетентності (організаційної, соціальної, аналітичної, ситуативної), що забезпечує реалізацію динамічної, процедурної та фізичної безпеки;

- поєднання теоретичної підготовки з набуттям вмінь та навичок їх використання в умовах, які відповідають професійним завданням;

- проходження практики (стажування) та отримання чітких інструктажів щодо порядку виконання професійних функцій від керівників практики – наставників, які пройшли спеціальну підготовку.

Перша педагогічна умова – введення до програм навчальних дисциплін питань, що стосуються формування та розвитку професійної

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ВІДДІЛІВ НАГЛЯДУ ТА БЕЗПЕКИ УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ В УМОВАХ СВРОІНТЕГРАЦІЇ

компетентності (організаційної, соціальної, аналітичної, ситуативної), що забезпечує реалізацію динамічної, процедурної та фізичної безпеки – означає інформування майбутніх фахівців про особливості організації роботи, основні завдання, взаємодію на різних рівнях, налагодження безконфліктної комунікації, порядок виконання функцій, що пов'язані із соціальною сферою, веденням облікової та звітної документації. Ця умова може бути реалізована під час навчальних занять, якщо будуть використані як традиційні так і інноваційні методи та технології навчання з урахуванням того, що вони забезпечать як індивідуальну так і групову роботу, міститимуть фактичний матеріал, проблематику, активізуватимуть до самостійної та творчої роботи, мотивуватимуть до оволодіння знаннями.

Друга педагогічна умова – поєднання теоретичної підготовки з набуттям вмінь та навичок їх використання в умовах, які відповідають професійним завданням – характеризується розробкою фабул ситуаційних завдань, сценаріїв для проведення ситуативно-рольових та ділових ігор, використанням кейс-методу тощо, в основі яких лежить завдання для майбутнього фахівця прийняти рішення в “ситуаціях ризику”, що ґрунтуються на принципах законності, справедливості, цілевідповідності, доцільності, своєчасності, гуманності, толерантності, відповідальності, конкретності та ін. Для реалізації цієї умови від викладачів вимагається виявити творчий підхід до організації занять, надавати конструктивну допомогу, націлювати на аналіз наслідків дій та прийнятих рішень, вміння працювати в команді, застосовувати різноманітний арсенал методів та засобів впливу, контролювати та стимулювати.

Третя педагогічна умова – проходження практики (стажування) та отримання чітких інструктажів щодо порядку виконання професійних функцій від керівників практики – наставників, які пройшли спеціальну підготовку, – узгоджується із засадами дуальної освіти, коли теорія поєднується з практикою, що сприяє набуттю власного досвіду суб'єктами учіння та дозволяє виявити їх сильні та слабкі сторони щодо знань, умінь та навичок, здійснити як самоаналіз, так і отримати оцінку з боку досвідчених працівників. Ця умова означає, що від наставників вимагається проведення чітких інструктажів, фіксація досягнень практикантів, фокусування уваги на тих моментах, що торкаються недоліків у теоретичній та практичній підготовці, сприяння входженню в колектив співробітників, та

підтримка в адаптаційний період, вияв емпатії та розуміння станів, в яких перебуває новоприбулий фахівець, формування мотивації щодо розвитку професійної компетентності надаючи зразки правильного виконання професійних завдань та навчаючи практиканта прийомам і методам роботи як з людьми, так і з документами. Спостереження за діями наставника є підставою для активізації емоційно-вольової та пізнавальної сфери практиканта, фіксації в довготривалій пам'яті пережитих моментів, що згодом стають основою для переконань та установок особистості фахівця.

Висновки. Узагальнюючи вищезазначене можна зробити висновки про те, що:

- підготовка фахівців для відділів нагляду та безпеки установ виконання покарань в Україні в навчальних центрах (Білоцерківський, Хмельницький, Дніпровський) потребує приведення у відповідність до чинного законодавства в сфері освіти. Зважаючи на те, що відповідно до пункту 3 статті 27 Закону України “Про вищу освіту”, заклад вищої освіти може бути засновником інших юридичних осіб, можливо реорганізувати Центри як юридичні особи, шляхом приєднання їх до Академії Державної пенітенціарної служби, що дозволить забезпечити функціонування системи відомчої освіти відповідно до вимог пункту 2 статті 14 і пункту 1 статті 17 Закону України “Про Державну кримінально-виконавчу службу України” й чинного законодавства в сфері освіти та державних фінансів.

- зміст та терміни навчання фахівців відділів нагляду та безпеки мають становити від 2 до 4 років і завершуватись присвоєнням кваліфікації “кваліфікований працівник” або освітньо-професійної ступені, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти “молодший бакалавр” чи здобуттям першого рівня (бакалаврського) вищої освіти, а не обмежуватись двомісячними курсами первинної підготовки та підвищення кваліфікації;

- навчання фахівців має бути орієнтоване на оволодіння як теорією так і практикою її застосування в закріплених закладами освіти УВП, в яких мають працювати спеціально підготовлені керівники практики або наставники, які навчатимуть майбутніх фахівців реалізовувати фізичну, процедурну та динамічну безпеку.

Перспективою подальших досліджень є розробка професіограми працівника відділу нагляду та безпеки з урахуванням європейських підходів та вимог, що висувуються до сфери діяльності співробітника та його особистісних якостей, знань, вмінь та навичок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Академічний словник української мови: в 11 т. Т.4. 1973. С.11. URL: <http://sum.in.ua/s/identyfikacija> (дата звернення: 1.10.2019).
2. Галай А. О., Дука О.А., Сахнік О. В., Яковець І. С. Огляд іноземної практики підготовки персоналу пенітенціарної системи: науковий аналіз. Київ, 2014. 47 с.
3. Гришко А. Я. Исполнение наказания в виде лишения свободы в Германии (на примере Федеральной земли Бавария). Ведомости уголовно-исполнительной системой. 2010. № 4. С.26–42. URL: http://www.or.fsin.su/upload/territory/Or/PDF/vedomosti/PDF/2010/Ved%20UIS_4_2010.pdf (дата звернення: 1.10.2019).
4. Концепція реформування (розвитку) пенітенціарної системи України : схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 р. № 654-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250287747> (дата звернення: 1.10.2019).
5. Костенко В. А. Формування професійної компетентності молодшого начальницького складу кримінально-виконавчих установ: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 ; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б.Хмельницького. Хмельницьк, 2008. 20 с.
6. Лукьяненко Н. Ю. Понятие “европейской идентичности” и его роль в процессе объединения Европы. Римська декларація ЄС: нові пріоритети розвитку об'єднаної Європи :зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ. конф., м. Харків, 12 трав. 2017 р. : у 2 ч. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін. Харків, 2017. Ч. 2. 444 с. С.49–54.
7. Муравйов К. Досвід Німеччини та Франції щодо реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та можливості його використання в Україні. Підприємство, господарство і право. 2017. №2. С. 240–244. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/2/47.pdf> (дата звернення: 1.10.2019).
8. Серьожнікова Р. К., Пархоменко Н. Д., Яковицька Л. С. Основи психології і педагогіки: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 243 с.
9. Тіздейл Дж., Хьюз Джеф. Эффективное лидерство та менеджмент :практ. посіб. / за техн. та наук. ред. Д.В. Ягунова. Одеса: Фенікс, 2013. 142 с.
10. Тимофеева Е. А. Профессиональная подготовка сотрудников пенитенциарной системы ФРГ. Юридическая наука и практика. 2015. Вып. 3. URL: https://studref.com/427660/pravo/professionalnaya_podgotovka_sotrudnikov_penitentsiarnoy_sistemy (дата звернення: 1.10.2019).
11. Третяк О. С., Чебоненко С. О. Проблемні питання функціонування системи професійного навчання персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України. Науковий вісник Сіверщини. Серія: Освіта. Соціальні та поведінкові науки. 2019. №1(20). С. 154–167.
12. Чебоненко С. О. Звіт за результатами вивчення системи підбору на підготовки персоналу для пенітенціарних закладів Німеччини. Чернігів, 2002. 11 с.
13. Шкута О.О. Реформування та модернізація Кримінально-виконавчої системи України: вимоги сьогодення. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2016. №1. С.58–61.
14. Gesetz über den Vollzug der Freiheitsstrafe und der freiheitsentziehenden Maßregeln der Besserung und Sicherung : Ausfertigungsdatum: 16.03.1976 (Zuletzt geändert durch Art. 1 G v. 19.6.2019). URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/stvollzg/BJNR005810976.html> (дата звернення: 10.10.2019).

REFERENCES

1. *Akademychnyi slovnyk ukrainskoi movy* (1973). [Academic Dictionary of Ukrainian Language]. In 11 vols. Vol. 4. P.11. Available at: <http://sum.in.ua/s/identyfikacija> (accessed 01 Oct. 2019). [in Ukrainian].
2. Halai, A.O., Duka O.A., Sakhnik, O.V. & Yakovets, I.S. (2014). *Ohliad inozemnoi praktyky pidhotovky personalu penitentsiarnoi systemy: naukovyi analiz* [Review of foreign practice of training the staff of the Penitentiary System: scientific analysis]. Kyiv, 47 p. [in Ukrainian].
3. Grishko, A.Ya. (2010). *Ispolneniye nakazaniya v vide lisheniya svobody v Germanii (na primere Federalnoy zemli Bavariya)*. *Vedomosti ugovolno-ispolnitelnoy sistemu* [Execution of punishment in the form of imprisonment in Germany (on the example of the Federal Land of Bavaria). News of the Criminal and Executive System]. No. 4. pp. 26–42. Available at: http://www.or.fsin.su/upload/territory/Or/PDF/vedomosti/PDF/2010/Ved%20UIS_4_2010.pdf (accessed 01 Oct.2019). [in Russian].
4. *Kontseptsiya reformuvannya (rozvytku) penitentsiarnoi systemy Ukrainy: skhvalena rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 veresnia 2017 r. № 654-p.* (2017). [Concept of Reform (Development) of the Penitentiary System of Ukraine: approved by the decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine on September 13, 2017 No. 654-p.] Available at: <https://www.kmu.gov.ua/en/>

npas/250287747 (accessed 01 Oct.2019). [in Ukrainian].

5. Kostenko, V.A. (2008). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti molodshoho nachalnytskoho skladu kryminalno-vykonavchykh ustanov [Forming professional competence of junior commanding staff of penal institutions]. *Extended abstract of candidate's thesis*. B. Khmelnytskyi National academy of the State Border Guard Service of Ukraine]. Khmelnytskyi, 20 p. [in Ukrainian].

6. Lukianenko, N.Yu. (2017). *Poniatyie "Yevropeyskoy identichnosti" i ego rol v protsesse obedineniya Yevropy. Rymska deklaratsiia YES: novi priorityety rozvytku obyednanoi Yevropy: zb. nauk. st. za materialamy nauk.-prakt. konf.* [The concept of "European identity" and its role in the process of Europe's unification. EU Rome Declaration: new priorities for the development of a united Europe: Coll. Sciences. Art. according to the materials of scientific-practical. conf.]. Kharkiv, Part 2. 444 p. pp.49–54. [in Ukrainian].

7. Muraviov, K. (2017). *Dosvid Nimechchyny ta Frantsii shchodo realizatsii derzhavnoi polityky u sferi vykonannia kryminalnykh pokaran ta mozhlyvosti yoho vykorystannia v Ukraini. Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo* [Experience of Germany and France on implementing state policy in the sphere of execution of criminal penalties and the possibility of its using in Ukraine. Entrepreneurship, Economy and Law]. No. 2. pp. 240–244. Available at: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/2/47.pdf> (accessed 01 Oct. 2019). [in Ukrainian].

8. Seriozhnikova, R.K., Parkhomenko, N.D. & Yakovytska L.S. (2003). *Osnovy psykholohii i pedahohiky: navch. posib.* [Fundamentals of Psychology and Pedagogy: textbook]. Kyiv, 243 p. [in Ukrainian].

9. Tizdeil, Dzh. & Khiuz, Dzheff (2013). *Efektivne liderstvo ta menezhment: prakt. posib.* [Effective Leadership and Management]. Odessa, 142 p. [in Ukrainian].

10. Timofeyeva, Ye.A. (2015). *Professionalnaya podgotovka sotrudnikov penitentsiarnoy sistemy FRG. Yuridicheskaya nauka i praktika* [Professional training of employees of the Penitentiary System of Germany. Legal Science and Practice]. Issue 3. Available at: https://studref.com/427660/right/professionalnaya_predgotovka/ (accessed 01 Oct. 2019). [in Russian].

11. Tretiak, O.S. & Chebonenko, S.O. (2019). *Problemni pytannia funktsionuvannia systemy profesiinoho navchannia personalu Derzhavnoi kryminalno-vykonavchoi sluzhby Ukrainy. Naukovyi visnyk Siversshchyny. Seriya: Osvita. Sotsialni ta povedinkovi nauky* [Problems of functioning the system of professional training of the staff of the State Criminal and Executive Service of Ukraine. Scientific Herald of the Siversshchyna. Series: Education. Social and Behavioural Sciences]. No. 1 (20). pp. 154–167. [in Ukrainian].

12. Chebonenko, S.O. (2002). *Zvit za rezultatamy vvychennia systemy pidboru ta pidhotovky personalu dlia penitentsiarnykh zakladiv Nimechchyny. Chernihiv: CHYUK DDU PVP* [Report on the results of studying the recruitment system for training personnel for German penitentiary institutions]. Chernihiv, 11 p. [in Ukrainian].

13. Shkuta, O.O. (2016). *Reformuvannia ta modernizatsiia Kryminalno-vykonavchoi systemy Ukrainy: vymohy sohodennia. Aktualni problemy vitchyznianoї yurysprudentsii* [Reforming and modernization of the Criminal and Executive System of Ukraine: Requirements of Today. Actual problems of domestic jurisprudence]. No.1. pp.58–61. [in Ukrainian].

14. *Gesetz über den Vollzug der Freiheitsstrafe und der freiheitsentziehenden Maßregeln der Besserung und Sicherung : Ausfertigungsdatum: 16.03.1976 (Zuletzt geändert durch Art. 1 G v. 19.6.2019)*. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/stvollzg/BJNR005810976.html> (accessed 10 Oct. 2019). [in German].

Стаття надійшла до редакції 05.11.2019

“Обов’язок мудреця – мати піклування про своє надбання, не поступаючи ні в чому проти звичаїв, законів, встановлень”.

Цицерон
давньоримський політичний діяч, філософ та літератор

“Я віддаю перевагу тому, що можна побачити, почути і вивчити”.

Теракліт Ефеський
давньогрецький філософ

